

PROJEKTI MENADŽMENT

Priručnik za radionicu

Hrvoje Belani

hrvoje.belani@udruga-point.hr

point
2007.

Izdavač:

Udruga P.O.I.N.T.

Tomislavova 27, Križevci

kontakt@udruga-point.hr

Autor: **Hrvoje Belani**

Dizajn: **Viktor Prevarić**

Lektura: **Sonja Mrnjavčić**

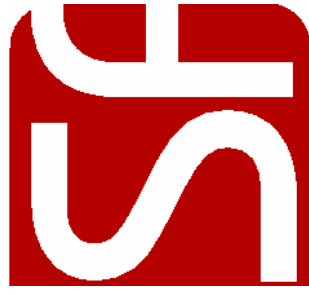
www.udruga-point.hr

---

point

Izdavanje ovog priručnika omogućili su: Grad Križevci i Koprivničko-križevačka županija, sufinanciranjem kulturno-obrazovnog festivala *Culture Shock Festival*, projekta neprofitnih udruga P.O.I.N.T. i K.V.A.R.K. u području izvaninstitucionalnog obrazovanja, nezavisne kulture i novih medija.

Izdavač preuzima potpunu odgovornost za sadržaj ove publikacije i stavovi izneseni u njoj ne mogu se ni pod kojim uvjetima smatrati službenim stavovima Grada Križevaca ili Koprivničko-križevačke županije.

Struktura radionica

- **I. radionica**
  - projekt, menadžment, planiranje, timski rad, komunikacija
- **II. radionica**
  - vodstvo, sukob i pregovaranje, upravljanje promjenama, kontrola
- **III. radionica**
  - retrospektiva projekta, projektni (virtualni) ured, programski alati, PM edukacija u Hrvatskoj

point

Uvodne napomene

- **Ovdje nećete naučiti...**
  - sve o projektima
  - kako postati menadžer
  - recepte za uspjeh u poslu
- **Ovdje možete saznati...**
  - osnovne pojmove iz područja PM-a
  - nešto o projektnom planiranju
  - nekoliko praktičnih savjeta

point

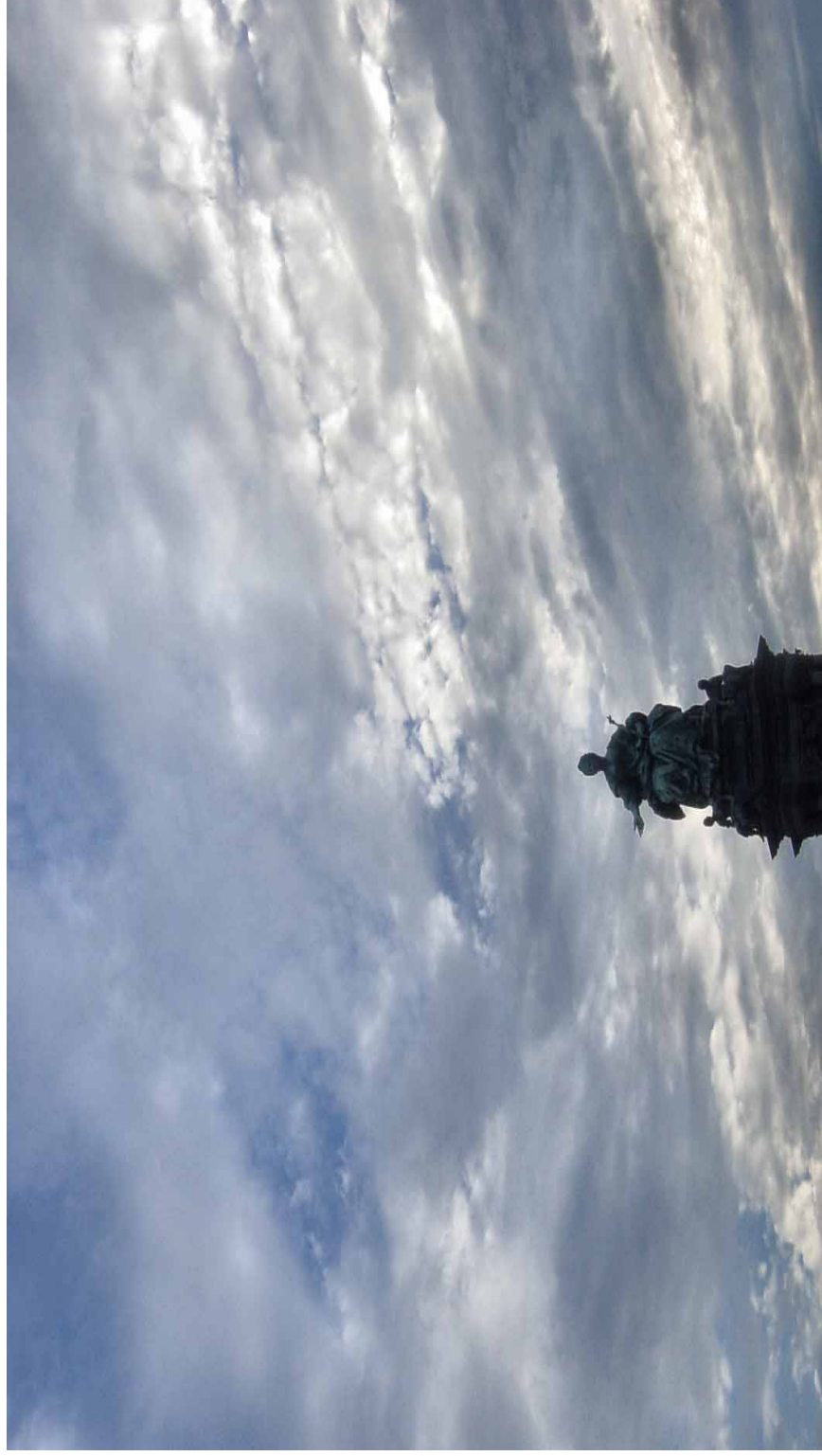
I. radionica

**Umjesto uvoda...
„Nek’ bude svjetlost!”**

---

point

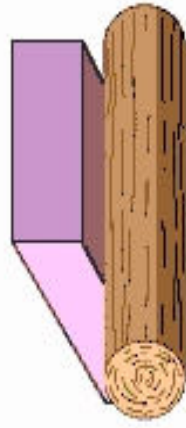

Veliki izum kotača

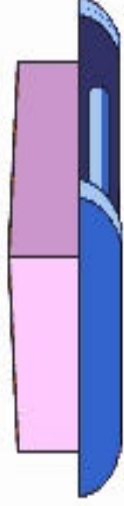
<http://en.wikipedia.org/wiki/Wheel>

The Invention of the Wheel

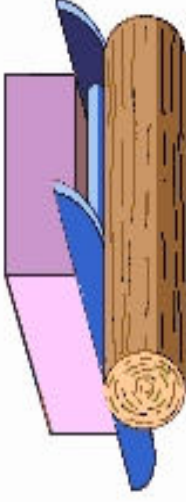
roller

sledge

sledge on roller

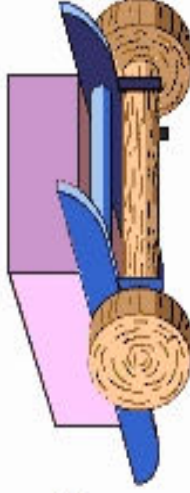

point

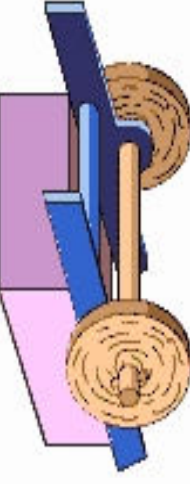
sledge on roller, which has become grooved with use

wheels and axle in one piece; the axle fixed by pegs

wheels joined to axle; axle fixed into crude bearing

Projekt “Manhattan”

http://en.wikipedia.org/wiki/Manhattan_Project

 point

Projekt “Apollo”

http://en.wikipedia.org/wiki/Project_Apollo

 point

Projekt “Gutenberg”

http://en.wikipedia.org/wiki/Project_Gutenberg

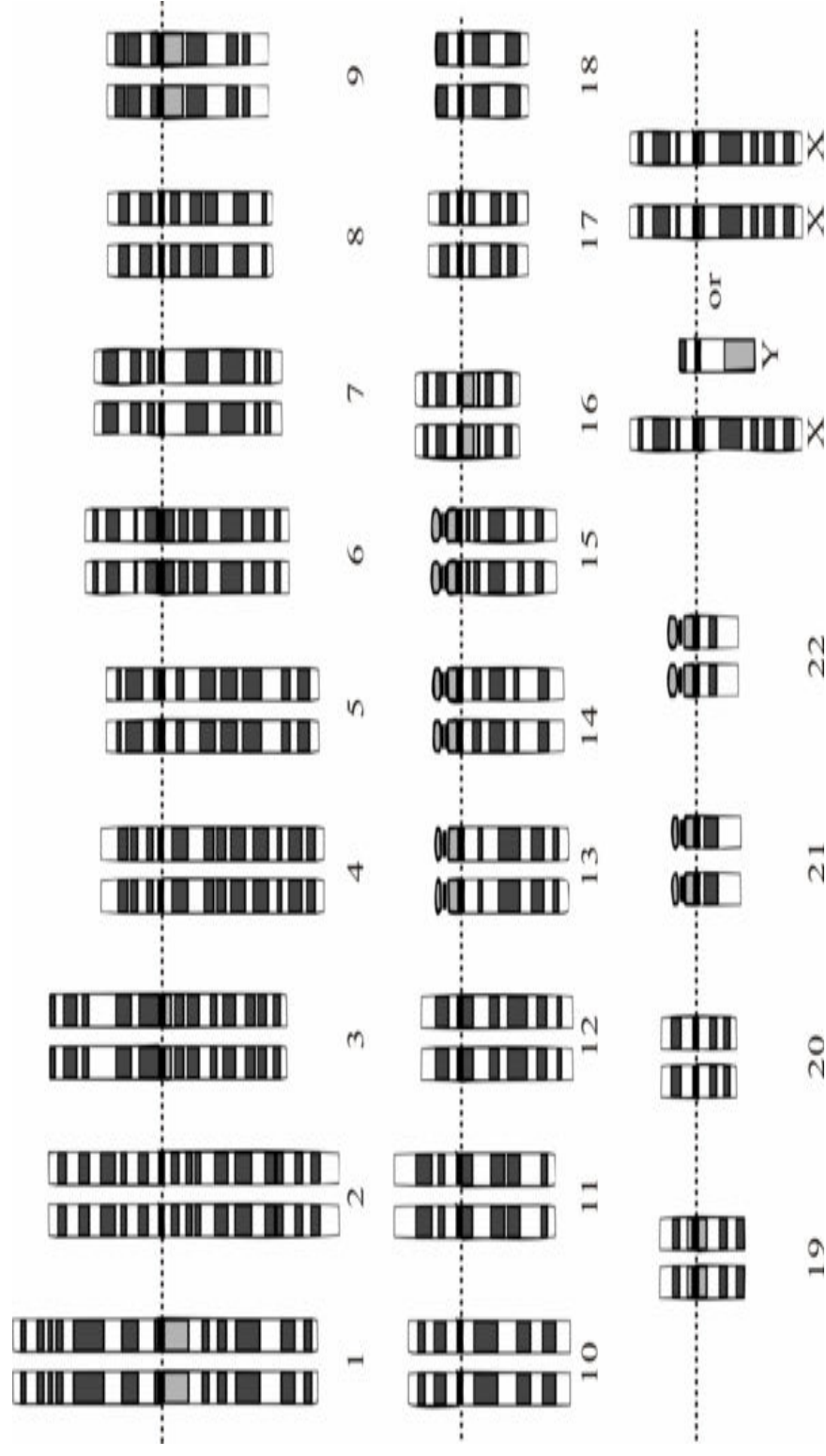

 point

Projekt ljudskog genoma

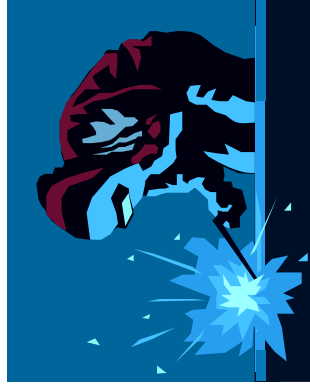
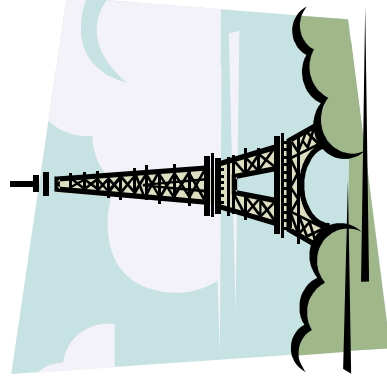
http://en.wikipedia.org/wiki/Human_Genome_Project

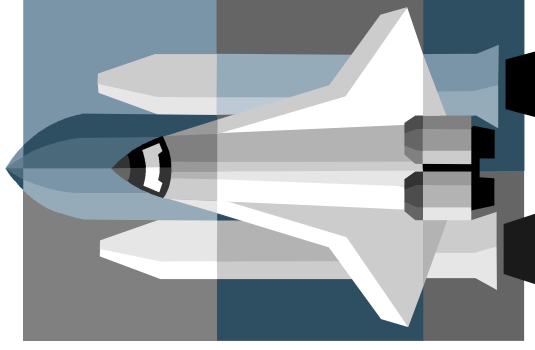
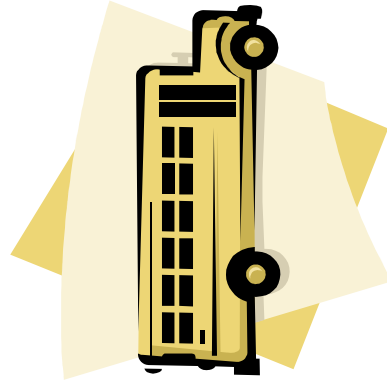
 point

Što jest, a što nije projekt?

 point

Podrijetlo pojma

- lat. **proiectum** od *projicere*
  - **pro** (kao grč. *πρό*)... nešto što prethodi
  - **jacere**... baciti, staviti, prionuti čemu
- point * „nešto što dolazi prije svakog posla”
- u početku se odnosio samo na plan, ne i na izvedbu istog (**objectum**)
- od 50-ih godina prošlog stoljeća poprima današnje značenje pojma

Projekt – definicija

<http://www.pmi.org/>

- *privremeni usmjereni napor poduzet kako bi se razvio jedinstveni proizvod, usluga ili ostvario neki drugi specifični rezultat*

point

- Svojstva:
  - **privremenost**
    - vrijeme trajanja (početak i kraj), tim, tržište
  - **jedinstvenost**
    - rezultat projekta po nečemu jest jedinstven
  - **progresivna elaboracija**
    - razrada u koracima, povećanje znanja tima

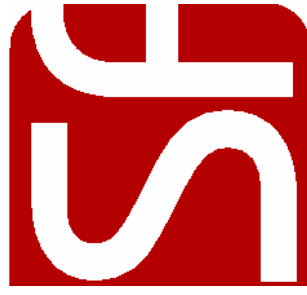

Ostali pojmovi

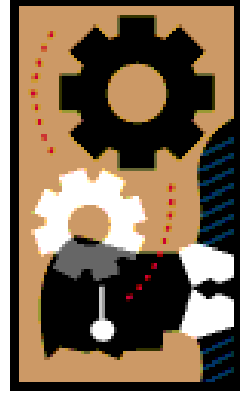
- **Megaprojekt** – izrazito skup i složen investicijski projekt, najčešće s fizičkim ciljem i javnim sudom
- **Podprojekt** – manja zaokružena cjelina projekta izdvojena radi lakšeg upravljanja, novi projekt
- **Operacije** – funkcija unutar organizacija koja trajno provodi aktivnosti proizvodnje istog proizvoda ili ponavljanja iste usluge
- **Program** – grupa povezanih i srodnih projekata kojima se koordinirano upravlja radi postizanja zajedničke koristi i učinkovitog nadzora
- **Portfolio** – skup projekata i/ili programa kojima je potrebno upravljati kako bi se ostvarili strateški poslovni ciljevi

 point

Tipovi projekata

- **Razina formalizma**
  - formalni, neformalni
- **Vrsta sadržaja**
  - građevinski, IT, marketinški, kulturni, razvojni, istraživački, logistički, ...
- **Organizacija**
  - unutrašnji (odjelni, međusektorski), vanjski (prema krajnjem korisniku)
- **Stupanj složenosti**
  - jednostavni, složeni, programi, megaprojekti

point

Projektni menadžment

<http://www.pmi.org/>

- *primjena znanja, tehnika, vještina i alata na definirane aktivnosti projekta kako bi se ostvarili ciljevi projekta*

point

- **projektni menadžer** – osoba odgovorna za ostvarenje projektnih ciljeva, koordinira aktivnosti članova projektnog tima

Mitovi projektnog menadžmenta

- *„To je samo mali projekt. Upravljanje nije potrebno. Treba se odmah samo baciti na posao.“*
- *„Upravljanje projektom će odnijeti znatan dio vremena zbog dokumentacije.“*
- *„Svaki projekt kojim se dobro upravlja ima vjerojatnost uspjeha 100%.“*
- *„Glavna zadaća projektnog menadžera je osigurati zadovoljenje rokova.“*

point

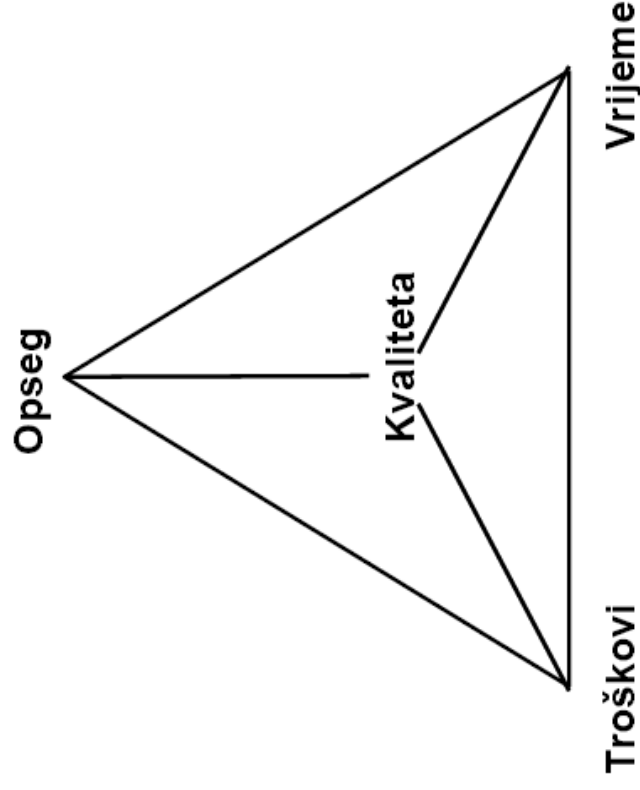

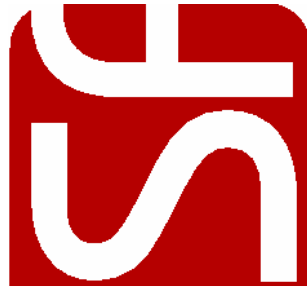
Aktivnosti PM-a

- Utvrđivanje **zahtjeva**
- Postavljanje jasnih i ostvarivih **ciljeva**
- Uspostava **ravnoteže** između konfliktnih zahtjeva na kvalitetu, opseg, vrijeme i troškove
- **Primjena** specifikacija, planova i pristupa i interesima očekivanjima interesnih sudionika

point

Kvaliteta projekta

○ Projekt se smatra **kvalitetnim** ako je isporučen očekivani rezultat u skladu s:

point

- planiranim opsegom
- vremenskim rokovima
- odobrenim troškovnikom

kvalitetan projekt = zadovoljan korisnik!

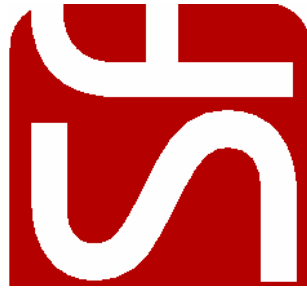
Resursi u projektu

- Sredstva, odnosno dobra koja uključuju ljude, strojeve, sirovine, informacije, vještine i financijski kapital

point*

Primjeri financijskih resursa

- **Prikupljanje sredstava**
  - *fund raising* pri VO i NVO
  - donacije poslovnih subjekata (po projektu)
- **Podrška Grada i Županije**
  - suradnja i donacije (po projektu)
- **Vlastita komercijalna djelatnost**
  - sponzorsko-marketinška djelatnost
  - naplata usluga koje udruga pruža

 point

Projektni tim

- čini najmanje dvoje ljudi koje zajednički radi na ispunjenju cilja, poslove koji međusobno ovise i za koje svaki član ima ulogu i odgovornost

point

- **Svaka radna grupa nije tim!** Radnu grupu čine pojedinci koji rade na odvojenim dijelovima posla bez ikakve ili s vrlo malo međusobne komunikacije.

Planiranje projekta

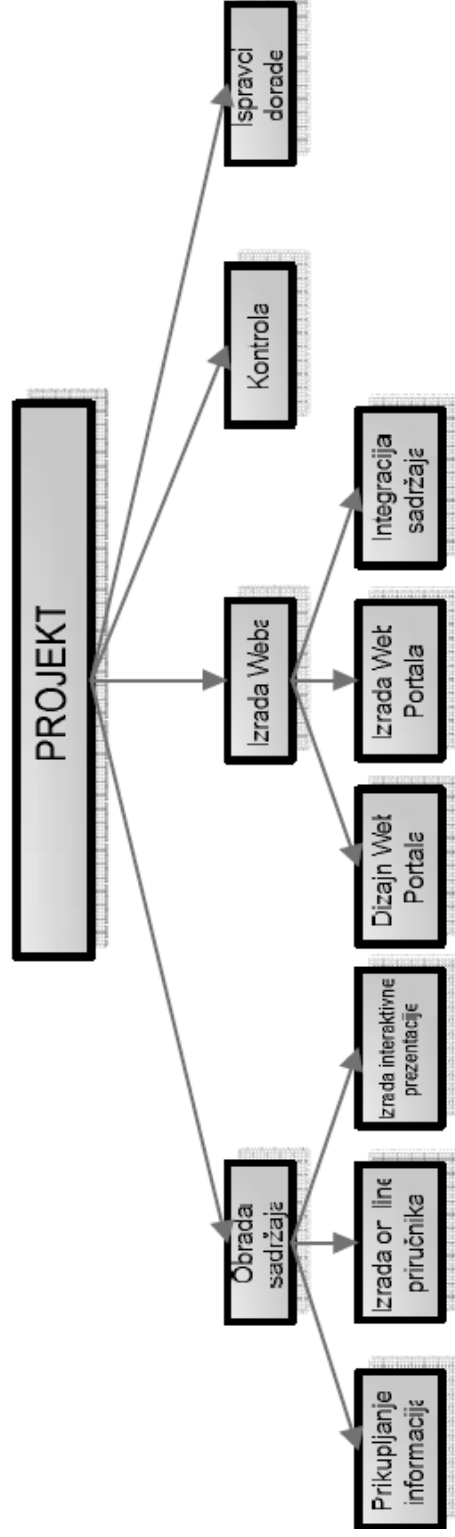

- Podjela glavnih rezultata projekta na manje komponente kojima je lakše upravljati
- Izrada **strukture raspodijeljenog posla** (*work breakdown structure, WBS*)
- Osnovna jedinica: **paket posla** (*work package, WP*)
- Omogućava pouzdanu procjenu vremena i troškova
- Odgovara na pitanje – **što** se treba raditi

WBS – primjer

Matrica odgovornosti

- *Responsibility Assignment Matrix (RAM)*
  - odgovornost po aktivnostima – odgovornost za svaki pojedini rezultat
- Svrha RAM-a:
  - identifikacija i podjela odgovornosti
  - lakše postizanje dogovora
  - razumijevanje odgovornosti
  - uključenost svih sudionika
  - voditelj tima odgovoran za sve aktivnosti
- Odgovara na pitanje – **tko** je odgovoran

point

Matrica odgovornosti – primjer

Aktivnosti	Sudionici				
	Sponzor	Voditelj projekta	Korisnici	Članovi tima	Ostali
Razvoj prijedloga projekta	S	O	I	K	K
Određivanje voditelja projekta	O	I	I	I	K
Razvoj plana projekta	(S)	O	K	K	I(K)
Kontakti sa int. sudionicima	I	O	O	I(O)	I(K)
Implementacija	I	O	I	O	I
Nabava	I	S	I(K)	O	I(K)
Promjene rokova	K	O	I	K	I
Promjene opsega	S	O	I	K	I
Promjene troškova	S	O	I	I	I
Zatvaranje projekta	S	O	I	K	I

Legenda:

I(nformiran)

K(onzultiran)

O(dgovoran)

S(uglasan)

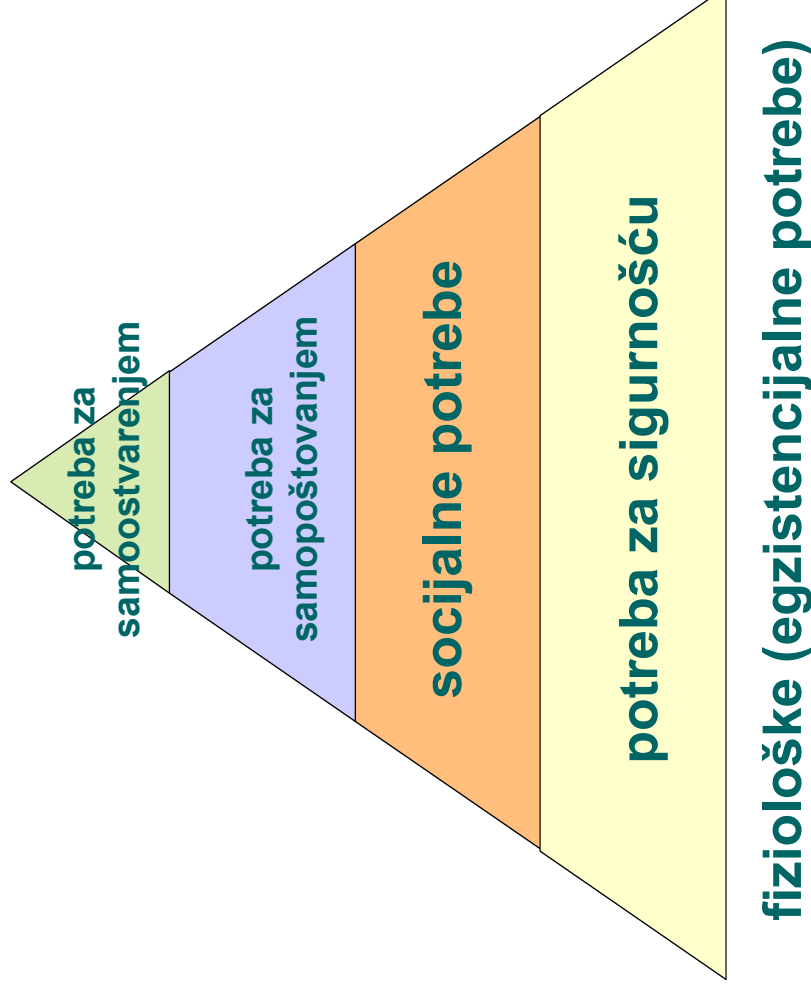

Problemi rada u timu

- Maslowljeva hijerarhija potreba

point

Timski rad – rješenja

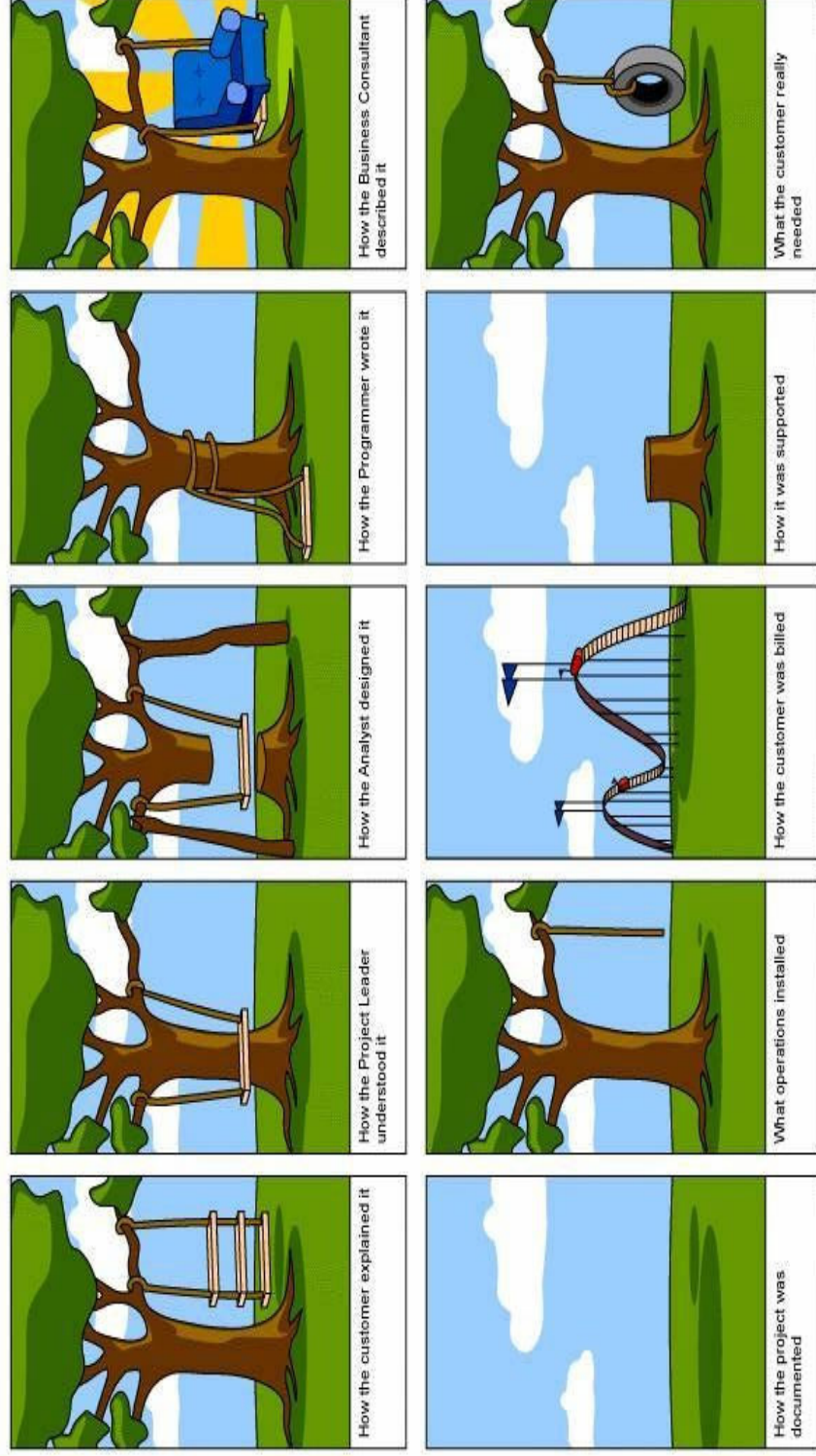

- **Komunikacija**
  - izravna komunikacija uvijek pomaže
  - razgovorom do kompromisa
- **Suzbijanje uzroka**
  - micanje problematičnog člana iz tima
- **Motivacija**
  - povećanje plaće, nagrađivanje po zasluži
  - zadovoljstvo rezultatima, rad za opću dobit
- **Obuka**
  - stručni tečajevi, radionice
  - *team building*

point

Stabla (ne)komunikacije

Negovorna komunikacija

- Formirajte grupe po 4-5 članova
- Bez razgovora skicirajte tlocrt vašeg zajedničkog ureda, naizmjenice ucrtavajući potrebne elemente na istu površinu papira

point

- Ovom vježbom prikazali ste kako biste uklopili osobni prostor u radnu okolinu

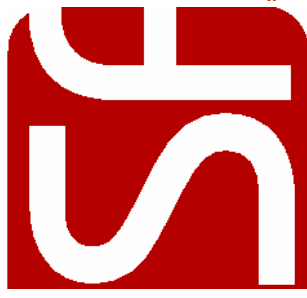
Udruge za PM

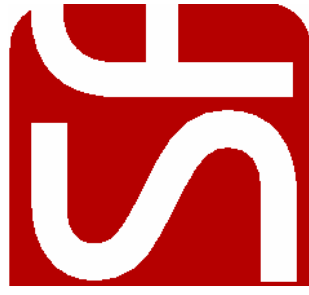
- **Svijet**
  - Project Management Institute (PMI)
www.pmi.org
  - International Project Management Association (IPMA)
www.ipma.ch
www.ipmacourse.com
  - Association for Project Management
www.apm.org.uk
- **Hrvatska**
  - Udruga za projekt menadžment (PMI)
www.pmi-croatia.hr
  - Hrvatska udruga za upravljanje projektima (HUUP)
www.capm.hr
  - Hrvatska udruga menadžera (HUM-CROMA)
www.croma.hr

The logo for 'point' features the word 'point' in a bold, lowercase, sans-serif font. A red asterisk is positioned above the letter 'i'. The entire logo is underlined.

II. radionica

„Vodstvo” u 3 čina.....1

---

 point

„Vodstvo” u 3 čina.....2

 point

„Vodstvo” u 3 čina.....3

 point

Vodstvo ili rukovođenje

- ***proces kojim osoba utječe na druge kako bi ostvarili određeni zadatak ili postigli određeni cilj***

point

- Povijest rukovođenja:
  - ~1900. god. – manufaktura
  - ~1945. god. – vojska
  - ~1970. god. – sveučilišta

Vodstvo <> menadžment

- **Vođa može biti menadžer**

- Menadžer nije nužno vođa!

- **Vođa – neformalan izbor**

- Menadžer – formalan izbor!

point

***Nastojati neformalno utjecati na
ljudе i kao menadžer!***

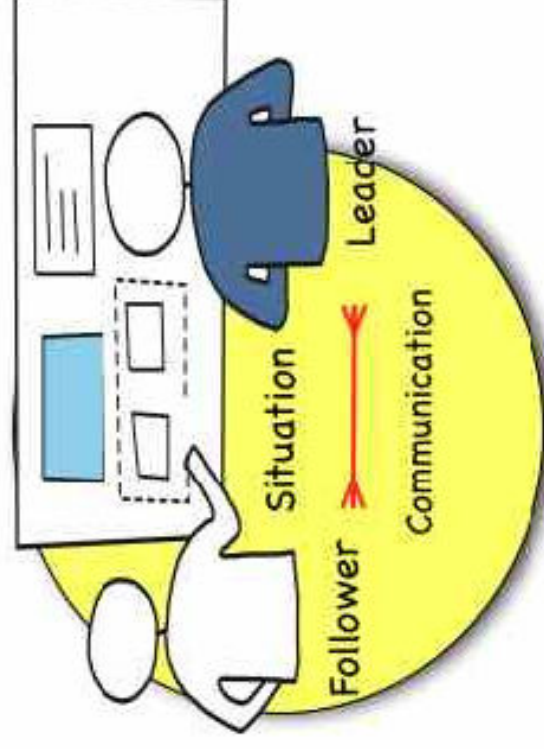

Čimbenici vodstva

- Sljedbenik
- Vođa
- Komunikacija
- Situacija

point*

Sljedbenik i vođa

○ **Sljedbenik**

- različiti ljudi traže različit pristup
  - novi zaposlenik – iskusan zaposlenik
  - motivirani – nemotivirani zaposlenik
- poznavanje ljudske prirode (emocije, potrebe)

point

○ **Voda**

- dobro poznavati sebe i svoje mogućnosti
- sljedbenici određuju uspješnost vođe
- vođa treba biti inspiriran i inspirirati, pokazati da ga vrijedi slijediti → **kvaliteta!**

Komunikacija i situacija

- **Komunikacija**
  - uglavnom neverbalna
  - pospješuje odnose između vođe i sljedbenika
- **Situacija**
  - drukčije akcije u različitim situacijama
  - akcije moraju biti pravovaljane
  - npr. suprotstavljanje zaposleniku zbog neprimjerenog ponašanja

point

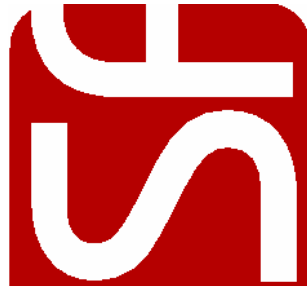
Be – Know – Do

US Military Army Handbook, 1973

- **Budi** – profesionalan, odan, iskren, nesebičan, otvoren, hrabar, stručan.
- **Upoznaj** – samog sebe (vrline, mane, znanje, iskustvo), ljudsku prirodu (potrebe, reagiranje na stres), svoj posao (stručnost i prijenos znanja drugima)
- **Čini** – usmjeravaj (postavljanje ciljeva, rješavanje problema, donošenje odluka, planiranje), provodi (komunikaciju, koordinaciju, nadzor, procjenu)

point

Kako do uspješnog vodstva

- Upoznaj zaposlenike s kojima radiš
- Informiraj zaposlenike
- Razvij osjećaj odgovornosti kod njih
- Radi i vježbaj u timu
- Inspiriraj zaposlenike (budi primjer i pokaži predanost poslu, uključujući ih u proces donošenja odluka)
- Stalno obrazuj i treniraj zaposlenike

point

Moć i vodstvo!

- Vođa ne primjenjuje moć kroz silu!
- Moć mora postojati, ali bez vidljivog načina korištenja

 point

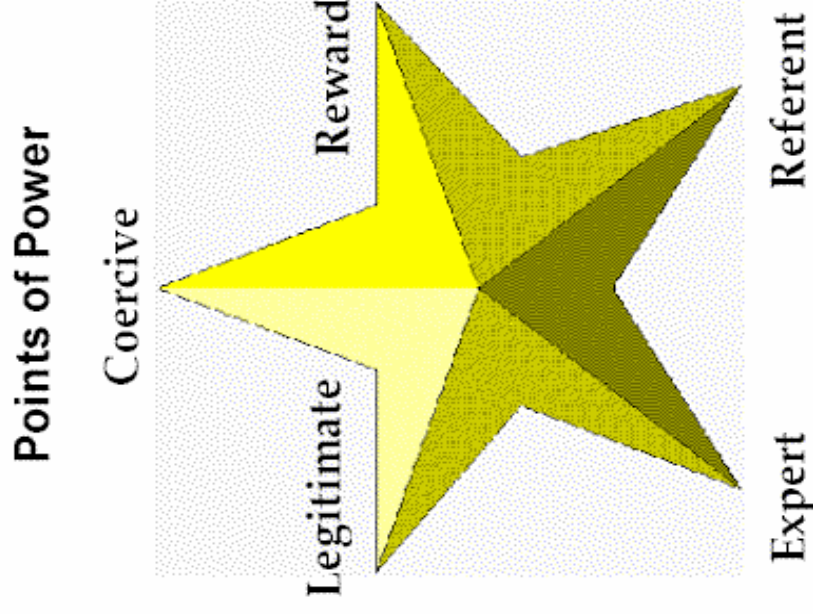
Al Capone: "You can get much farther with a kind word and a gun than you can with a kind word alone."

Pet vrsta moći

- **Prisilna moć**
  - strah
- **Moć nagrađivanja**
  - nagrada
- **Legitimna moć**
  - hijerarhija
- **Iskustvena moć**
  - znanje
- **Referentna moć**
  - posjedovanje

point

Pouka vodstva...

- *"The leader always sets the trail for others to follow."*

point

- *"Vođa uvijek ostavlja trag koji će drugi slijediti."*

Anketa (1/3)

Kakvim se vođom smatrate?

1

Ne slažem se s tvrdnjom

2

3

U potpunosti se slažem s tvrdnjom

4

5

point

- 1. Mislim da sam dobro organiziran.
- 2. Primjenjujem često praktična rješenja na različite probleme.
- 3. Ne držim se pravila često jer imam puno poslova za obavljati.
- 4. Imam jasnu predodžbu o zadatku kojeg trebamo napraviti kao tim.

Anketa (2/3)

Kakvim se vođom smatrate?

1

Ne slađem se s tvrdnjom

2

3

4

5

U potpunosti se slađem s tvrdnjom

point

- 5. Kada se pridruđim nekoj grupi, kolege u meni odmah prepoznaju svog voditelja.
- 6. Rado slušam i trudim se razumjeti mišljenja drugih ljudi.
- 7. Lako prezentiram i izlađem svoje ideje drugima.
- 8. Rado se upuštam u nove izazove bez obzira na rizike i na to što drugi misle.

Anketa (3/3)

Kakvim se vođom smatrate?

1

2

3

4

5

Ne slađem se s tvrdnjom

U potpunosti se slađem s tvrdnjom

point

- 9. Uspješan sam u motiviranju drugih.
- 10. Uvijek nastojim razmišljati pozitivno.
- 11. U radu s drugima izbjegavam prepirke i svađe.

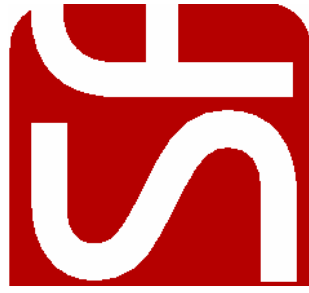
Anketa – rezultati (1/3)

- **BODOVI: 11 - 26**
- Biti moćan znači za tebe biti poželjan. Ovisnik si o uzbuđenju i često dolaziš u rizične situacije s neizvjesnim ishodom. Smatraš se glavnim u grupi / timu / kvartu / gradu te često ulaziš u svade i sukobe.

point

Anketa – rezultati (2/3)

- **BODOVI: 27 - 41**
- point Njeguješ vlastiti stil vođenja, iako si svjestan da nije najbolji. Svojim idejama i zamislama uzrokuješ više štete nego koristi. Previše se brineš što radi konkurencija i svagdje vidiš opasnost te misliš da se sve odvija po najgorem mogućem scenariju.

Anketa – rezultati (3/3)

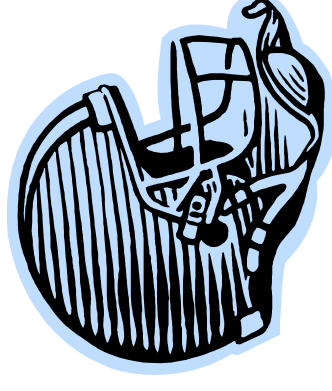
- **BODOVI: 42 – 55**
- Najviše ti je stalo do moralnih načela na koji temeljiš svoj stil vođenja. Ovisnik si o savršenstvu. Odlikuje te dobrotu i pomoć te želja za davanjem. Važno ti je biti u centru pažnje. Često si pripisuješ tuđe zasluge. Prilagodljiv si.

point

- *proces u kojem dvije ili više strana u sukobu (konfliktu) pokušava riješiti taj sukob sporazumom*

 point

- Sukobljenim stranama je zajedničko to što nemaju apsolutni utjecaj nad problemom

Kada pregovarati?

- Pregovori su mogući samo kada obje strane pokažu volju za pregovaranjem i spremne su pomaknuti se sa mrtve točke
- Pregovori služe da suprotstavljene strane dođu do dogovora koji je prihvatljiv za obje strane
- Umijeće pregovarača i snaga pogađanja određuju kakav će biti ishod
- Nijedno pregovaranje neće biti uspješno ako se članovi iste grupe budu međusobno sukobljavali (osim ako to nije dio taktike!)

 point

Ishodi pregovaranja

- **Win/Win** - idealan ishod za obje strane, dugoročno
- **Win/Lose** - prihvatljiv ishod point kratkoročno za pobjednika
- **Lose/Win** - koristi se kratkoročno kao taktika za stjecanje moći u daljnjim pregovorima
- **Lose/Lose** - uvijek neprihvatljivo

Dobar vođa u pregovorima

- Osoba najboljih kvalifikacija, bez obzira na godine i položaj u organizaciji
- Donosi kvalitetne taktičke odluke (pod pritiskom) i održava disciplinu u pregovaračkoj grupi
- Prilagodljiv je promjenama uvjeta, posjeduje kredibilitet i osobno povjerenje članova grupe, ali i druge strane

point

Proces pregovaranja

- **Predstavljanje problema**
  - cilj, pozitivan pristup, slušati i osluškivati
- **Prijedlozi rješenja**
  - mali početni ustupci, veliki početni zahtjevi, rang-lista rješenja
- **Pogađanje oko mogućih rješenja**
  - uvjetovanje (*ako-onda* i *samo_ako*), nema besplatno, planiranje i trgovanje ustupcima
- **Sporazum i završetak pregovora**
  - završni dogovor, uzmi ili ostavi, rezimiranje ustupaka, afirmativni naglasak sporazuma

point

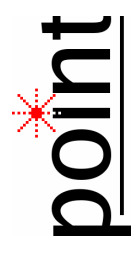

Savjeti kod pregovora

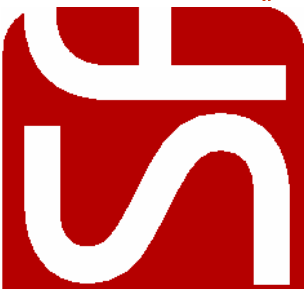

- **Grupa protiv pojedinca**
  - brojčana nadmoć ne mora biti prednost (iskustvo!)
  - usredotočiti glavninu snaga na vođu druge grupe
  - česta izmjena članova grupe (iscrpljivanje!), razbijanje koncentracije sugovornika (protivnik gubi fokus!)
- **Tipične zamke**
  - *dobar momak – loš momak*
- **Svađa**
  - vikanje i agresija su najčešće posljedica straha
  - protuudar smirenim tonom, u svoju prednost

point

III. radionica

point^{*}

Literatura

- Željka **projektima**, Car: **Upravljanje** iz predmeta, Zavod za telekomunikacije, FER, 2007.
- point 100 Rules for Project Managers
  - www.cassys.biz/50.html
  - www.projektura.org
  - www.projektnimenadzment.com

Literatura

- Paul MacGregor: Negotiation Skills, Valladolid, 2003
- Laura de Francisco: Basic Negotiation Training, Krakow, 2004

point